

Energi- og miljøkomiteen
Stortinget, postboks 1700 sentrum, 0026 Oslo

Oslo, 13. oktober 2022

Statsbudsjettet 2023

Naturviterne mener stans i tapet av naturmangfold og sikring av våre felles naturverdier for fremtidige generasjoner må prioriteres i statsbudsjettet for 2023. FNs klimapanel (IPCC) og naturpanel (IPBES) har slått fast at verden står foran en klima- og naturkrise. Begge krisen må løses samtidig, og vi må ha naturen med på laget skal vi lykkes.

Kritisk behov for økte midler til naturkartlegging

Det er et stort behov for raskere å sikre bedre kartlegging av norsk natur. Det finnes ikke en helhetlig nasjonal detaljert oversikt over norsk natur for den enkelte kommune. Manglende oversikt vanskeliggjør den kunnskapsbaserte forvaltningen vi ønsker å legge til rette for i Norge.

Naturviterne ber om at kap. 1410, post 22 (Miljødata) økes fra 398 mill. til 600 mill. for å sikre fremdrift i arbeidet med naturkartlegging.

Fremgang i arbeidet med naturrestaurering

Norge har et mål om å restaureres naturområder som er forringet eller ødelagt, for å gjenopprette og forbedre tilstanden i økosystemet (miljømål 1.1). 15 % av ødelagte naturområder skal restaureres innen 2025. Erfaringene med naturrestaurering i Norge så langt er gode. I Orklavassdraget i Trøndelag har for eksempel fire elver igjen fått ørreten tilbake, uten at det har gått på bekostning av næring eller landbruk rundt elva. Norsk institutt for naturforskning (NINA) har undersøkt folks holdninger til restaurering og funnet at folk generelt er positive.

Det er de siste årene gjennomført flere gode naturrestaureringsprosjekter, slik som tilbakeføringen av Hjerkinnskytefelt og nedleggelsen av Svegruva på Svalbard. I forslaget til statsbudsjett må derfor ambisjonene for å øke takten i arbeidet med naturrestaurering forsterkes.

Kap. 1410, post 38 «Restaurering av myr og våtmark», er i 2023 slått sammen med post 31, uten noen økning av midler.

Naturviterne ber om at post 31 «Tiltak i verneområde og annen natur, inkludert restaureringstiltak» økes fra 133 mill., til 200 mill.

Styrking av plan- og naturkompetanse i kommunene

Det er generelt et stort behov for å øke de kommunale ressurser til klimaarbeid, naturforvaltning og planarbeid. Arbeid med arealplanlegging stiller krav om lang rekke lovutredninger knyttet til bla. naturmangfoldloven, økosystemtjenester, vannmiljø, forurensing, kulturminner, transport, friluftsliv, m.m. Videre spiller kommunen en nøkkelrolle i arbeid med å håndtere økt klimarisiko som følger av mer ekstremvær med overvann, flom og skred.

For å møte det europeiske energiunderskuddets påvirkning på norsk økonomi, har regjeringen lagt opp til økt utbygning av fornybar energi, gjennom havvind, vind- og solkraft. For å finne egnede områder og unngå konflikt og sikre felles naturverdier, er det helt nødvendig med gode prosesser og lokal forankring. Tilskuddet til natur- og arealforvaltning må derfor økes om takten i fornybarutbygning forsterkes.

Sterk faglig lokal naturforvaltning er viktig for å sikre lokalpolitikere godt beslutningsgrunnlag i forvaltningsspørsmål og planarbeid. Det er et store variasjoner i fagmiljøressurser og kompetanse på plan- og naturforvaltning mellom ulike kommuner.

Post 60 «*Tilskot for å vareta naturmangfold i kommuneplanlegging*» ble opprettet som en oppfølging av St. Meld. St. 14 (2015–2016) *Natur for livet – norsk handlingsplan* med mål om å bedre naturmangfoldskompetansen i kommune.

Naturviterne ber om at posten tidobles fra 3 millioner til 30 millioner. Dette vil være viktig for å sikre at kommuner som ønsker tilskudd til arbeid med naturmangfold i kommuneplanlegging vil kunne få tildelt midler.

Forbygning viktig for å møte klimaendringene

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har tydelig gitt beskjed om stort etterslep på nødvendige tiltak for å sikre samfunnet mot vær- og naturrelaterte skader. I en rapport fra 2021 anslår NVE at hele 210 000 bygninger har et sikringsbehov, og videre det vil koste 85 milliarder å sikre eksisterende bebyggelse mot flom, kvikkleireskred og erosjon. Gjerdrumutvalget foreslo i NOU 2022:3 å øke bevilgningen til NVE til 1,5 milliarder kroner årlig, for å sikre eksisterende bebyggelse mot naturfare.

Naturviterne ber Stortinget om å styrke samfunnets robusthet i møte med konsekvensene av klimaendringene og som et minimum doble opptrapping av arbeidet med flom- og skredsikring i statsbudsjettet for 2023. Kap. 1820, post 22, bør økes fra 263 mill. til 526 mill.

Morten Wedege
Forbundsleder, Naturviterne